

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje **Gustav Pirc**, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inzerat na celi strani 16 gld., na 1/2 strani 8 gld., na 1/4 strani 5 gld. in na 1/8 strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 5. V Ljubljani, 15. marcija 1892. Leto IX.

Obseg: Pridelovanje krme na njivah. — Konjerejčeva opravila meseca marcija. — Živina v hlevu. — Zakoni, ukazi in naredbe. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Tržne cene. — Inserati.

Pridelovanje krme na njivah.

„Mnogo krme, mnogo gnoja,
Veliko pridelkov, mnogo denarja!“
(Dr. Julij Kühn.)

I.

Če hoče kmetovalec imeti več in bolje rejene živine v svojem hlevu, mora pred vsem skrbeti za več krme. Malo kmetovalcev je toliko srečnih, da imajo dobre se-

Dobri nasledki takega ravnanja so trojni:

- 1.) S pridelovanjem krme na njivah hrani se z delom in tudi z obdelovalnimi stroški.
- 2.) Polje se boljše in postaja rodnejše.
- 3.) Boljša se živinoreja, ki je danes najkoristnejša panoga kmetijstva.

Za pridelovanje krme imamo mnogo rastlin, to so skoraj vse, katere dandanes uže po naših njivah pride-

Pod. 13. Laška pahovka.

Pod. 17. Lisičji rep.

Pod. 20. Senožetna bilnica.

Pod. 23. Medena trava.

Pod. 24. Stoklasa.

nožeti, ki jim pomagajo dobro rediti veliko živine. Sicer so pa dobre senožeti drage in celo slabe so draže nego najboljše njive.

Tudi naši kmetovalci morajo odslej odkazovati po svojih njivah za pridelovanje krme več prostora. Pomnožno pridelovanje krme je pri sedanjih razmerah blagodejna sprememba v gospodarjenji ter pomeni velik napredek.

lujemo. Saj je slama raznega žita tudi krma! Pri spisovanji tega članka imamo pa v mislih prav za prav le razne krmske trave ter razne detelje in njim podobne rastline, s katerimi se da njiva zasejati vsaj za par let ali pa trajno kot senožet.

II.

Setev krmskih trav samih ali pomešanih z deteljo je pri nas še zelo malo razširjena, od tod prihaja, da so

krmske trave še veliko premalo poznane. Predno ta članek nadaljujemo, našteji bodemo važne krmske trave, pridejali njih glavne lastnosti ter nekaterih pokazali tudi podobe.

Najvažnejše krmske trave so:

1.) Angleška pahovka (lat. *lolium perenne*, nemški *englisches Raygras*). Hitra in enakomerna rast, sočna in prijetno zelena barva priporočajo to travo za napravo trat. Ne samo za se, kakor za vrtno trate, tudi v vseh travnih zmesih se nahaja, kajti pomešana z drugimi travami daje dobre senožeti in pašnike.

2.) Laška pahovka (lat. *lolium italicum*, nemški *italienisches Raygras*). Dobra, hitro rastoča trava. Na dobri, vlažni, ilovnati zemlji more se 3 do 4krat na leto kositi. Živina jo kaj rada je. (Glej podobo 13.)

3.) Francoska pahovka ali travulja (lat. *avena elatior*, nemški *französisches Raygras*). Obče znana zgodnja trava. Razen na mokri uspeva na vsaki zemlji. V travnih zmesih se ta trava pogostoma nahaja. (Glej podobo 14.)

Pod. 14. Francoska pahovka.

Pod. 15. Pasja trava.

Pod. 16. Mačji rep.

Pod. 21. Ovčja bilnica.

4.) Zlata pahovka (lat. *avena flavescens*, nemški *Goldhafer*). Hitro rastoča, dobra trava, ki najbolje uspeva na suhi ali le malo vlažni zemlji.

5.) Pasja trava (lat. *dactylis glomerata*, nemški *Knäuelgras*). Razen na močvirni uspeva ta trava po vseh zemljah. Kositi se more 3 do 4krat na leto. Zelena krma je prav izvrstna. (Glej podobo 15.)

6.) Mačji rep (lat. *phleum pratense*, nemški *Thimotheusgras*). Uspeva na vsaki zemlji, najbolje pa na vlažni, težki zemlji. Zelo priporočena trava za travne zmesi. (Glej podobo 16.)

7.) Lisičji rep (lat. *alopecurus pratensis*, nemški *Wiesenfuchsschwanz*). Zgodnja trava, koja bogato rodi ter se po pravici prišteva najboljšim zgodnjim travam. Priporočena je za vlažno, rodno zemljo. (Glej podobo 17.)

8.) Senožetna latovka (lat. *poa pratensis*, nemški *Wiesenrispengras*). Prišteva se najboljšim travam, je neobčutljiva za vlažnost, sušo in mrz. Ta trava je zgodnja, raste bujno ter daje dobro, tečno krmo. (Glej podobo 18.)

9.) Navadna latovka (lat. *poa trivialis*, nemški *gemeines Rispengras*). Za vlažne kraje priporočena vrsta, ki daje dobro krmo. (Glej podobo 19.)

10.) Senožetna bilnica (lat. *festuca pratensis*, nemški *Wiesenschwingel*). Zgodnja, rodovitna in tečna

trava, priporočena ze košnjo in pašo na rahli, srednje vlažni, ilovnati in na peščeni zemlji. (Glej podobo 20.)

11.) Ovčja bilnica (lat. *festuca ovina*, Schafschwingel). Ta trava daje izvrstno ovčjo pašo na suhem, če tudi revnem svetu ter prenaša najhušo sušo. (Glej podobo 21.)

12.) Trda bilnica (lat. *festuca duriuscula*, nemški *harter Schwingel*). Zgodnja rodovitna trava za vsako zemljo in za vsako domačo žival. Prenaša sušo. (Glej podobo 22.)

13.) Medena trava (lat. *holcus lanatus*, nemški *wolliges Honiggras*). Trava za suho gozdno in peščeno zemljo. (Glej podobo 23.)

14.) Šopulja (lat. *agrostis stolonifera*, nemški *Fioringras*). Uspeva v vsaki zemlji; najbolj ji prija vlažna, ilovnata, peščena zemlja. Po svojih podzemeljskih izrastkih se prav zelo zgosti.

15.) Rosulja (lat. *autoxanthum odoratum*, nemški *Ruchgras*). Ta trava daje senu tist prijetni duh in vztraja več let na njivi.

16.) Pasji rep ali grebenčica (lat. *cynosurus cristatus*, nemški *Kammgras*). Bogato rodeča trava, koja dela gosto, lepo trato, zato je priporočena za vrtno trate ter daje tudi dobro ovčjo pašo.

17.) Stoklasa (lat. *bromus*, nemški *Trespe*). Stoklas je več vrst, ki skoraj povsod dobro uspevajo ter dajo tudi ob suši mnogo krme. (Glej podobo 24.)

Razen teh trav je seveda še mnogo drugih, ki pa niso toliko važne, da bi jih bilo treba tu naštevati.

V prihodnjem članku bodemo pisali, kako je mešati te trave za setev, in sicer brez detelje in ž njo.

Konjerejčeva opravila meseca marcija.

Kakor hitro dopušča vreme, spuščati je kobile z žrebeti v tekališča. Krmljenje je enako kakor meseca februarja. Konje, ki pojdejo na planino, je na to pripraviti, ker drugače radi zbole za raznimi boleznimi, kakor smoliko, drisko i. t. d., vsled česar v rasti močno zastanejo.

Planinska paša je kaj dober pripomoček, da se konji utrde, zlasti da se jim žile okrepe in kopita utrdijo. Pa tudi na hojo vpliva planina posebno dobro.

Konjerejec, ki misli poslati konja na planino, mora ga zato o pravem času pripraviti. Preložiti ga iz hleva

kar naravnost na pašo, je škodljivo, in sicer tem bolj, kolikor bolje je bil konj v hlevu oskrbovan. Zategadelj ga moraš uže nekoliko mesecev poprej pripravljati za planino. Če pokladaš zobanje, prični je odtegovati in slednjič ne dajaj ga nič več, ampak le sena. Zadnjih 14 dni je pa prav, če so za planino določeni konji sploh noč in dan na planem.

Vse, kar smo tu povedali o planinah, pa velja le za težke konje po planinskih deželah.

Meseca marcija se prično kobile voditi k žrebcem. Da se kobila poja, kažejo naslednja znamenja: Kobila je razvneta; kadar se ji bliža tuj konj, vriska in sili k njemu. So pa tudi kobile, katere se na tihem gonijo. To pa pokažejo s tem, da so pri „probanji“ mirne, ali vsaj manj hude na žrebca nego takrat, kadar se zares ne pojajo. Kobila se poja 48 ur, a najboljšo jo je peljati k žrebcu čez 24 do 30 ur po pričetku pojatve.

Kobile, ki so se ožrebile, pojajo se deveti dan zopet

Velike važnosti je tudi pravilna toplota. Če je v hlevu premrzlo, žival zebe, počuti se slabo in použiva več hrane, da tvori toliko več telesne toplote. Pri vsem tem pa daje kmetovalcu manj koristi. Če pa je hlev pregorak, poleni se žival in pomehkuži, prebavila pešajo, ter zopet daje kmetovalcu malo koristi. Skrbeti je torej treba, da je v hlevu tolika toplota, kolikeršna dotični živali najbolj prija.

Tako n. pr. priporočajo:

za vprežno živino (konje, vole)	12—15° C.
„ krave	15—16° „
„ mlado živino	16—18° „
„ pitance	16—21° „
„ prasiče	12—16° „
„ plemene ovce	10—12° „
„ ovce pitanke	12—15° „

Kakor v vsaki sobi, tako bi moral viseti tudi v vsakem hlevu toplomer. Iz dobre tvarine narejen hlev ne

Pod. 18. Šenožetna latočka.

Pod. 19. Navadna latočka.

Pod. 22. Trša bilnica.

in naj pridejo takrat k žrebcu. Mlade kobile se pa začno pojati, kadar postane uže toplejše, navadno konci meseca aprila in o pričetku meseca maja.

Kadar vodiš kobilo k žrebcu, izberi si najboljšega, tvoji kobili najprimernejšega, ter ne glej na par gol-dinarjev, kajti varčnost ni tu na pravem mestu. Dober plemenjak ni nikdar preplačan. Varuj se tudi nelicencevanih žrebcev, in sicer zato, da ne prideš v kazen in da ne trpiš škode, ker žrebci, ki niso dobili licence, niso nič vredni in delajo zanikarna žrebeta. Hvaležni moramo biti državi, ki za konjerejo mnogo žrtvuje ter sama priskrbuje dobrih žrebcev plemenjakov z ogromnimi stroški, zato je pa naša dolžnost, da se držimo njenih naredeb in da ji pomagamo iztrebiti nelicencevane žrebce.

Živina v hlevu.

(Konec.)

Toda to ni še vse, kar treba dobremu hlevu. Hlev mora tudi biti primerno svetel. V primerno svetlem hlevu počuti se živina veliko bolje, je veselejša in dobro prebavlja. Le za pitance je boljši nekoliko temnejši hlev, ker so v njem bolj mirni, bolj počivajo in se zato tudi prej zrede. Nikdar pa ne smejo svetlobni žarki prihajati živini naravnost v oči; to ji lahko zelo škoduje. Zato pa tudi navadno delajo okna v hlevih nekoliko više.

bode kmalu premrzl, pa tudi pregorak ne, če se pravilno prevetruje. Zato so najboljša taka prevetrila, ki se lahko uravnavajo, da zrak močnejše ali slabeje kroži.

Omeniti moram še nekaj, zoper kar se pri nas jako mnogo greši, in to je snaga. Prosta žival čisti se sama uže po svoji naravi. Domače živali pa, ki jih je človek zaprl v hlev ali celo privezal, tega ne morejo storiti. Zato je dolžan kmetovalec, da jih čisti. Konja že še osnaži, ali kakšna je druga živina, posebno goveja, to je že grozno! Če človek opazuje živino po pašnikih ali na trgih, kar studi se mu, toliko govna nosi na sebi. Da, celo na razstave, kjer tekmujejo z lepšimi živalmi, pripeljejo včasih prav umazanih živinčet. Kako naj se neki živina dobro počuti, če se komaj iz blata vidi! Vsakdo, ki ni tako zanikaren, da se že sam ne čnti, ve lahko iz svoje izkušnje, kako neprijetno je biti umazanemu in kako prijetno se počuti, kadar je osnažen. Isto tako kakor s človekom je tudi z živaljo. Čista polt sama na sebi ni Bog si ga vedi kakega pomena. Toda pomisliti je treba, da je koža kot telesno pokrivalo povsodi luknjičava. Skozi te luknjice se izceja in izhlapeva iz telesa mnogo tvarin, ki v njem nimajo nikakega opravila več in so torej škodljive. Če se kožne luknjice zamažejo, pot ne more na dan, in žival je boleha. Koža se neprenehoma prenavlja. Tvorijo se novi deli, stari pa odpadajo (osvalki pri umivanji, prhaji). Te je treba odpraviti, sicer luknjice

niso popolnoma proste. Iz tega razvidimo, da, če bi se žival tudi ne umazala, treba bi jo bilo snažiti, nikar pa še celo, ko ima polno blata na sebi. Mnogokrat so poskušali, koliko vpliva snaženje živali na korist, ki jo dajó, in še vselej se je pokazalo, da skrbno čiščena žival mnogo več hasni, nego slabo čiščena. Posebno jasno se je videlo pri kravah, katere so ob skrbnem snaženju dajale več mleka, nego sicer.

Ko tako preudarjamo posamezne hlevske naprave in oskrbovanje živine, vedno bolj spoznavamo, da v naših hlevih mnogih reči manka in da je marsikaj napačno. Toda človek bi včasih rad prav naredil, pa ne ve, kako bi se stvari lotil, svetuje mu pa tudi nihče ne. Zategadelj opozarjam kmetovalce na neko knjižico, ki jo je izdala kmetijska družba l. 1887. Knjižica se imenuje "Vzorni načrti kmetijskih stavb" in obsega: 1. vinsko klet, 2. skedenj, 3. goveji hlev, 4. konjski hlev, 5. svinjak. Vse te stavbe so v knjižici narisane, in precej natančno je popisane njih pomen in navod, kako jih treba staviti. Vsakdo, ki želi zidati kako novo tako stavbo ali pa hoče staro preurediti, našel bode v navedeni knjižici mnogo dobrih svetov. C. kr. kmetijska družba kranjska ima še nekaj teh knjižic in jih prodaja v svoji pisarni po 25 kr. (po pošti 5 kr. več). F. Š.

Zakoni, ukazi in naredbe

o davčnih olajšavah ter o državni podpori za vinorodne kraje, koder je trtna uš.

Ukaz finančnega ministerstva z dne 6. jul. 1890. l., kako izvršiti zakon z dne 15. junija 1890 l. o neki izpremeni v zakonu z dne 27. junija 1885.

I. o naredbah proti razširjanju trtne uši.

V izvršitev zakona z dne 15. junija 1890. l. (Drž. zak. št. 143.) ukazuje se to le:

I.

Ako se za vinske nasade, kateri so bili pokončani, ker se je v njih pokazala trtna uš, ter so se obnovili z novimi trtami, zahteva zemljarinska prostost, naznaniti je dovršeno obnovev vinskega nasada davčnemu uradu ali premerskemu uradniku. Ta naznanila naj podajejo posestniki vinogradov ali sami osebno ali po zastopniku, opremljenem s kolka prostim pooblastilom, ali pa po občinskem načelniku, kateri se zmatra za pooblaščenca zemljiških posestnikov.

Vender je tudi pripustno, da naznanila v imenu vinogradnih posestnikov in s potrebnimi dokazili predaje finančnemu deželnemu oblastvu deželni odbor skupno.

Vsa ta naznanila je zmatrati za pravočasno podana, ako dojdejo davčnemu uradu, oziroma premerskemu uradniku, oziroma finančnemu deželnemu oblastvu do konca meseca junija tistega leta, katerega se je dovršila obnovev vinskega nasada.

Ako bi se obnovev vinskega nasada dovršila šele po meseci juniji, podajati je naznanilo v štirih tednih po njeni dovršitvi.

Prestop zgoraj omenjenih rokov ima kvarne nasledke, omenjene v poslednjem odstavku I. poglavja v ukazu finančnega ministerstva z dne 20. decembra 1885. l. (Drž. zak. št. 4. od leta 1886.).

II.

Dodelitev oprostite od zemljarine je zvezana s pogojem, da je trtna uš okužila vinske nasade ali njih dele v površini najmanj $\frac{1}{4}$ hektarja, ali da ti nasadi niso nad

25 kilometrov oddaljeni od, nasada, okuženega po tem mrčesu, in pa da so se pokončali na zaukaz oblasti ali pa prostovoljno ter se potem zopet zasadili z novimi trtami.

Dotična naznanila morajo torej poleg natančnega oznamenila parcel ali njih delov, za katere se zahteva davčna prostost, obsegati tudi poved:

1. ali je bila parcela po trtni uši okužena, in kako se je zagotovilo, da je uš res bila v nasadu, oziroma

(Dalje prihodnjic.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 41. Imam mlado kravo, ki se je uže šestkrat pojala, a še sedaj ni breja. Zadnjekrat je kake tri dni po plemenjenji vrgla od sebe neko krvavo reč. Nekateri trdijo, da je krava breja, a se zato poja, ker je dobro rejena. Kaj je vzrok, da ne ostane breja? (M. L. pri Šv. A. na Štajarskem.)

Odgovor: So krave, katere se težko obreje. Pri teh dosežemo uspeh, ako jim pred oplemenitvijo puščamo, ali jih poprej toliko časa okoli vodimo ali ž njimi vozimo, da se utrudijo. Večkrat se take krave obreje, če se dajo dvakrat hitro zapored dvema bikoma oplemeniti. Tudi neki pomaga, dajati kravi po trikrat na dan, predno se k biku žene, po $\frac{1}{2}$ kilograma škroba (štirke). Ako je pa pojatev nasledek kake notranje bolezni ali bolezni na spolovilih (in menda je pri Vaši kravi tako), potem se pa krava redkokedaj obreje. Razvnete in debele krave vzprejmejo pa tudi veliko teže, nego medle in dobre mlečne krave.

Vprašanje 42. Rodita li slivi „mirabolana“ in „St. Julien“ užiten sad, ali sta le samo za podlogo? (M. L. v St. A.)

Odgovor: Obe te dve vrsti sliv dajeta užiten sad, zlasti mirabolana je dobra. Sliva „St. Julien“ ima tak sad, kakršnega kaka navadna češplja.

Vprašanje 43. Je li vino od tistih ameriških trt, ki neposredno rode, vsaj toliko dobro ali morebiti še boljše nego od trte „Izabele“? (M. L. v Št. A.)

Odgovor: Vina neposredno rodečih ameriških trt so si zelo enaka in vsa manj ali bolj podobna izabelnemu, vender so pa vrste, ki dajejo boljše vino. Kakovost vina od ameriških trt je pa razen tega tudi zelo zavisna od prirerjanja tega vina.

Vprašanje 44. Jabolčnik, ki je pri napravljanji tekel v kad, v kateri se je poprej topil bakreni vitrijol za škropljenje trt, navzel se je vitrijola in dobil grenek okus. Ali se da ta grenki jabolčnik narediti užiten? (J. S. v J. na Štajarskem.)

Odgovor: Kad ste vender poprej vsaj površno poplaknili, pa če tudi tega niste storili, ne moremo si misliti, da bi bilo prišlo toliko bakrene galice v mošt, da bi bil od nje grenek. Ako je res galica vzrok grenkobi, ne da se lahko odpraviti iz vina. Tako vino je tudi zelo nezdravo. Nam se pa bolj zdi, da je vino bolno na drug način in da od tod prihaja grenkoba. Svojo utemeljeno sodbo mogli bi pa le izreči, ko bi vino pokusili in preiskali.

Vprašanje 45. Moja krava je imela lansko leto po otevitvi poporodno vročnico, katero sem zelo težko ozdravil. Ker je sedaj zopet breja in se bojim, da bi zopet ne zbolela za to boleznijo, ker sosedje pravijo, da se rada ponovi, zato vprašam, kako jo preprečiti in, če pride, kako jo zdraviti? Ker pri nas daleč okoli ni nobenega živinozdravnika in je pri tej bolezni vsaka ura zamujena, zato prosim, povejte zdravila, da jih o pravem času pripravim.

Odgovor: Poporodna vročnica je zelo nevarna bolezen, ki se redko kedaj da ozdraviti. Vzroki so različni, in sicer

prehlajenje, presilno krmljenje pred porodom in po porodu, težek porod, zaostalo trebilo i. t. d. Novejše preiskave so pa pokazale, da je ta bolezen nalezljiva ter jo povzroča bakterija ali gliva, a poprej omenjeni vzroki le pospešujejo razširjanje glive po živalskem telesu. Zdravila ne pomagajo veliko in tudi niso dobra za kravo v njenem stanju. Pred vsem je gledati, da se izprazni, zato ji je dajati dristil, na pr. glavberjeve soli v kamiličnem čaji ter jo klištirati. Izvrstno zdravilo je neki terpentinsko olje, katerega se da po 40 do 50 gramov v kamiličnem čaji. Terpentinsko olje ima pa napako, da dá mesu slab okus, ako je treba kravo zaklati. S terpentinskim oljem je tudi križ in trebuh po večkrat dobro obdrgniti ter potem kravo pokriti. Maternice je izpirati tudi od znotraj z vinom, z žganjem, pomešanim z vodo, ali še bolje s karbolno vodo ali pa z raztopljenim prekišlo-manganovim kalijem.

Vprašanje 46. Kje je dobiti jajec pomoranske gosi? (J. G. na V.; J. K. v L. in drugi.)

Odgovor: Dunajsko društvo za rejo perutnaine nam je dalo naslednji naslov za naročitev jajec pomoranske gosi: „Von Metzsch, Präsident des Geflügelzucht-Vereines in Haida in Böhmen“.

Vprašanje 47. Imam nekaj oral bolj močvirnatih travnikov, na katerih raste kisla trava (cegelje, šarvolk i. t. d.). Te travnike nameravam pognojiti z umetnimi gnojili, katera ponuja tovarna v Hrastniku. Katero vrsto teh gnojil bi priporočali in ali imajo ta gnojila kaj uspeha? **Katere vrste teh gnojil so za vinograde** in kako se z njimi gnoji? (F. S. pri Celji.)

Odgovor: Kakšna umetna gnojila ima na prodaj tovarna v Hrastniku, nam ni znano, ker od nje nismo še nikdar dobili nobenega cenika. Kislih trav pa z umetnimi gnojili ne bode te pregnali, ampak le s sušenjem. Za travnike so najboljša fosforova in kalijeva gnojila, na pr. moka od Tomasove žindre, razne kalijeve soli, pepel i. t. d. Za vinograde so dušikova in kalijeva gnojila, katera se okoli vsake trte posebe naspo in zakopljejo. Pošljite nam cenik ponujanih gnojil, potem Vas bomo pisмено poučili.

Vprašanje 48. Jaz škropim svoje trte proti strupeni rosi uže dve leti. To delo se mi desetkratno vrača, kajti dobivam več in boljšega mošta, trsje je pa lepše in močnejše. Vender so pri nas ljudje, ki trdijo, da se trtna uš hitreje loti škropljenih vinogradov nego neškropljenih, in sicer zato, ker se škropljeno listje podkopuje. Jaz tega ne morem verjeti, vender prosim za Vaše mnenje, da ljudstvo poučim. Ljudstvo pri nas na pr. trdi, da bi trtna uš ne uničila po Hrvaškem toliko vinogradov, ko bi bili ljudje opustili škropljenje. V mojih dveh vinogradih, ki merita skupaj 1452 štirijskih sežnjev, imel sem lansko leto 52 veder mošta. Trte so pa tako močne, da smo dobili sedaj ob rezatvi rezanice, ki so bile po 21 milimetrov debele. Mošt sem prodal za 2 do 3 gl. draže nego sosedje. Res, da gnojim z dobrim hlevskim in drugim namešanim gnojem, a vender nisem imel s trto nikdar toliko uspeha, dokler je nisem škropil. (J. P. v Mokronoškem okraji)

Odgovor: Da imate s škropljenjem tak uspeh, je čisto naravno, ker zdrava trta vedno bolje in močnejše raste ter bolj rodi nego bolna. Škropljenje z modro galico pa zatre na trti vse gliviške bolezni, a ne samo strupene rose. Škoda, ki jo dela strupena rosa s tem, da je manj grozdja in še to slabo, večkrat kar za nič, ni še tolika, veliko večja je škoda, ker trta vled strupene rose opeša in trsje za več let pokonča. Onemogle trte hitreje pozebejo in, če jih trtna uš okuži, veliko hitreje poginejo. Kadar pride trtna uš v kak kraj, najprvo uniči slabe trte, ki niso gnojene in ne škropljene, ker se take onemogle trte veliko slabeje ustavljajo trtni uši. Trtno uš bode te povsod prej ali slej gotovo dobili, pa bodite prepričani, da bodo neškropljeni in negnojeni vinogradi prvi uničeni,

dobri vinogradi, t. j. dobro obdelovani, gnojeni in škropljeni pa bodo 2 do 5 let dlje kljubovali uši. Da bi bakrena galica pospeševala trtno uš, to je tako bedasta trditve, da bi je ne bilo vredno omenjati, ko bi ne bilo prežalostno, s kakšnimi izgovori zanikarni vinščaki zagovarjajo svojo lenobo in malobrižnost. Eni trdijo, da dela škropljenje z galico vino nezdravo in trtno listje škodljivo živini, drugi pa pravijo, da galica ugaja trtni uši. Torej eni živi stvari je galica škodljiva, drugi pa prija! Ali menite, da hrvaški kmetje kaj več škropé nego naši? Skoraj bi trdili, da manj. Ali Vaši ljudje ne vedo, da je škropljenje čisto nova reč, ki je po naših krajih in po Hrvaškem komaj štiri leta splošno znana? Ali ni bila ogromna večina po trtni uši uničenih vinogradov uže suha, ko še nihče ni škropil vinogradov? Iz kratka: ta trditve je samo izgovor zanikarnih ljudi, mi pa pravimo: Škropljenje trt je pripomoček zoper trtno uš, kajti galica dela trte krepke in rastne, da morejo dlje časa kljubovati uši, katera bode prej ali slej prišla tudi k Vam.

Vprašanje 49. Katerih vrst travo je sejati na vlažna tla in katerih na suha? (J. T. v II. B.)

Odgovor: Na to vprašanje je obširen odgovor med članki v današnjem „Kmetovalci“. To reč bomo tudi še v prihodnji številki obravnavali.

Vprašanje 50. Rad bi kupil avstro-ogrski zemljevid letošnje izdaje, katere ste omenili v „Kmetovalci“. Kako je naslov tvrdki, ki ga prodaja? (M. M. v Č.)

Odgovor: Ta zemljevid stoji 1 gl. in se dobi pri tvrdki „Artaria & Comp. in Wien, I., Kohlmarkt“.

Vprašanje 51. Kje se dobe dratene mreže za lovljenje rojev, kape za ograbanje in drugo čebelarstvo orodje? Kakšna cena je eni ali drugi reči?

Odgovor: Čebelarstvo orodje ima na prodaj M. Ambrožič v Mojstrani, pošta Dovje na Gorenjskem. Cene nam niso znane.

Vprašanje 52. Lansko leto sem vsadil kolči od trt, katere sem prejel iz Vipave. Ozelenele so prav malo, zato prosim pouka, kako naj letos z njimi ravnam? Imam tudi smokve, ki so letos zaradi mraza popokale. Ali bodo morda iz korenin pognale? (J. M. v D. v.)

Odgovor: Trtne kolči v prvem letu sploh malo poženo. Kako pa je ravnati s temi trtami, katere ste gotovo zato vsadili, da naredite špalir, popisano je v lauskem letniku „Vrtuarja“ št. 9. in 10. Smokve poženo zopet iz korenin, ako pa nočete, da bi Vam v Vašem kraju vsako leto pozeble, morate jih skrbno s slamo oviti in povezati.

Vprašanje 53. Kaj je vzrok, da se zarede glive ali ušice na zimski salati v kletih in drugod. Tudi po gorkih lebah so se zaredele. Od kod prihaja to in kako jih zabraniti? (M. K. v Ljubljani.)

Odgovor: Glive in ušice niso eno in isto. Endivijo napada gliva „septoria endiviae“, ki dela na listji suhe, rjave lise. Glavnato salato pa napadeta glivi „peronospora lactucae Regel“ in „septoria lactucae“; una dela lise, ki so o pričetku blede, pozneje pa gnijoče, ta pa črne pičice. Po shrambah škoduje endiviji črna listna uš, imenovana „aphis mytili“, ki žre štibele, in pa bela zemeljska uš „rhizobius sonchi“, ki se zajeda v korenine. Glavnati salati škodujejo najbolj štiri vrste listnih uši, zlasti „aphis lactucae“ in „pemphigus lactuarius“, ki so na listji, in pa bela zemeljska uš „tychea setariae“, ki srka korenine. Te zalege je povsod, koder salato hranimo, in pa po gorkih gredah. Če je je malo, ne zapazimo, ako je je pa veliko, pa lahko povzroči znatno škodo. Naredi se pa zalege toliko več, kolikor starejše so gorke grede in kolikor dlje časa rabijo shrambe v ta namen. Zatirajo se te glive, uši in bolhe, ako se včasih prenove gorke grede in dobro osnažijo, zlasti pa če se zemlja premeni in kolikor mogoče

dosti zračni. Enako je tudi s shrabami. Najboljše pa je, salato vsako leto po zimi kje drugje hraniti, da ne pride slednje leto na ist kraj, ampak le vsako drugo, tretje leto.

Vprašanje 54. Čestokrat se pripeti, da se korenje, ki je vzraslo iz dobrega, doma pridelanega semena, prevrže v „divje korenje“. Naredi več drobnih, lesnatih korenin, kar se spozna uže na listji, ki je bolj ali manj temno in ne raste kvišku, ampak na široko. Kaj je temu vzrok in kako to za-
brani? (J. S. v D. pri Trstu.)

Odgovor: Pitano korenje je zvrst divjega korenja, ki je nastala vsled skrbnega obdelovanja. Da se pitano korenje prevrže, to se pogosto pripeti, in sicer toliko češče, kolikor slabše je obdelovanje in kolikor manj je zemlja prikladna korenju. Korenje ljubi globoko, rahlo, bolj prščeno in sprsteno zemljo, ki ni vlažna in ne dela skralupa po vsakem dežji. Čim manj je zemlja podobna popisani, tem večja je nevarnost, da se korenje prevrže. Ker se torej korenje prevrže po zemlji, zatorej ima tudi njegovo seme lastnost delati rastline, ki so bolj vajene zemlji, na kateri je rasla materna rastlina, in zato je prvi pripomoček, da se prepreči „divje korenje“, menjava semena. Seme je dobiti vedno iz krajev, ki imajo zemljo, kakeršna je gori popisana.

Vprašanje 55. Pri nas krmiska pesa ne uspeva več dobro, zato menim, da bi bilo dobro seme premeniti. Kje bi se dobilo najboljše seme? Dosedaj smo ga dobivali od Mauthnerja iz Budapešte. Pese se pri nas rada prime rja, in listje postane pikasto. Naša zemlja je zelo težka, ilovnata, in če tudi dobro gnojimo, vender je pesa slabša, nego je bila nekdanj. (M. K. v Č.)

Odgovor: Da pesa pri Vas ne uspeva več tako dobro, kakor je nekdanj uspevala, ni vzrok seme in tudi ne težka zemlja. Mauthner ima tisto pesno seme, kakor drugi semenski trgovci, saj ga tudi on dobiva iz krajev, koder ga pridelujejo obiloma. Vzrok boče brčkone bolezni na listji, ki jo imenujete rja in katero povzročajo razne glive. Najbolj pa ovira pridelovanje pese „utrujenost zemlje“ vsled obile pesne nematode „heterodera Schachtii“, ki je zajedalka na korenini ter ovira rast pesi. Zoper tako utrujenost ni drugega pripomočka, nego peso na eni in isti njivi k večjemu vsako peto leto saditi in se sploh ogibati tistih rastlin, ki tudi nematode množe, kakor: repa, repica, ohrovt, retkvice, ogrščica, solnčna roža in morda tudi ječmen.

Vprašanje 56. Imam nekaj zelo oddaljenih travnikov, katere mi je s hlevskim gnojem gnojiti pretežavno in zamudno, zato predrago. Ali bi ne bilo dobro, gnojiti travnike z „gvanom“. Prosim pojasnila, kje se dobi gvano, po čem je in ali bi se prilagal travnike? (M. H. v Š. na Koroškem.)

Odgovor: Pri gnojenju travnikov je najbolj gledati, da dobodo fosforove kisline in kalija, ker imajo v obče dovolj dušika. Gvano ima v sebi fosforovo kislino, torej je dobro za gnojenje travnikov. Surov gvano pa ni tako dober za gnojenje, kakor razkrojen, ki se potem imenuje superfosfat. Kupite torej raje superfosfata, trgovec naj Vam pa garantuje, koliko raztopljive fosforove kisline je v njem, in kupite ga toliko, da boče prišlo na hektar 40 do 45 kg fosforove kisline. Ako Vam trgovec da superfosfata, ki ima 15 % fosforove kisline, rabite ga torej na hektar 2 1/2 do 3 meterske cente. Kalija dodenite v podobi lesnega pepela ali pa kupite kainita. Vse to doboste pri tvrdki: Joh. Heilinger & Comp. in Wien, VII., Lindengasse 2.

Vprašanje 57. Kako bi odpravil kravam rape, ki se mi v hlevu vedno bolj množijo? Nekateri priporočajo mazati noge z medom. (A. L. v Il. B.)

Odgovor: Kako rape zdraviti, to je obširno popisano v knjigi družbe sv. Mohorja „Domači živinozdravnik“. V novejšem času so pa prišli na sled, da so rape nasledek bolezni

v prebavilih, oziroma motitve pravilnega prebavljanja, in da se ta bolezen prepreči z dodatkom fosforno-kislega apna v krmi. Eni kravi se daje na dan po 30 gramov. Fosforno-kislo apno za krmiljenje se dobi pri „K. H. Brockmann in Brunn am Gebirge pri Dunaji“ in stoji 100 kg 25 goldinarjev.

Vprašanje 58. Rad bi si omislil praktičen aparat za kuhanje medu. Kje ga je dobiti? (M. B. v B. B.)

Odgovor: Jako pripravne aparate za kuhanje voska in medu s parom, ki ob enem tudi stiskajo, prodaja tvrdka „Kolb & Gröber in Lorch, Württemberg“. Aparat je popisano v lanskem letniku „Kmetovalca“ na strani 73.

Vprašanje 59. Zajec mi je to zimo naredil mnogo škode po sadnem drevju. Ali je najemnik lova dolžan povrniti škodo, ki jo naredi divjačina? (T. v Z.)

Odgovor: Deželni zakon veleva, da je najemnik lova dolžan povrniti škodo, ki jo naredi divjačina drevju, če poškodovanec v 14 dneh od tedaj, ko je škodo zapazil, to naznanj okrajnemu glavarstvu in če se izkaže, da je drevje tako zavaroval, kakor je dober gospodar v tistem kraji sploh zavaruje.

Vprašanje 60. Naša občina je nasadila pred dvema letoma ob cesti divje kostanje, ki pa vkljub pravilni saditvi in dobri oskrbi ne uspevajo in sploh usihajo. Kaj je temu vzrok? (J. T. učitelj v S. na Primorskem.)

Odgovor: Ako je bila saditev pravilna in ravno tako oskrbovanje ter ni zapaziti nobene posebne bolezni, potem usihanju ni drugega vzroka nego neprikladna zemlja.

Vprašanje 61. Katere vrste „mašanekarja“ lahko dobom iz družbene drevesnice, ali onega iz „Goč“ ali onega, ki se imenuje štajarski? (J. P. v Z.)

Odgovor: Mi imamo v drevesnici navadnega t. j. štajarskega mašanekarja, ki je pa taisti, ki ga Vi imenujete iz „Goč“. Materno drevje v naši drevesnici nam je potrdilo, o čemer smo bili uže od nekdanj prepričani. Vsaka sadna vrsta se prevrže po zemlji, na kateri raste, ali postane boljša ali pa slabša; in tako je tudi mašanekar na Gočah malo drugačen nego drugod, zato pa vender ostane čisto navaden mašanekar.

Vprašanje 62. Ali je mogoče fižol več let zaporedoma na eni in isti njivi pridelovati in ali bi mu zadostovalo gnojenje samo z umetnimi gnojili? Kateri umetni gnoj je zanj pripraven in kje se dobi? (J. P. v Z.)

Odgovor: Gotovo se da fižol več let zaporedoma na eni in tisti njivi pridelovati, pridelek bo pa vender čim dalje manjši. Močno gnojenje s hlevskim gnojem sploh ne ugaja fižolu, ker potem preveč v listje gre, a malo rodi. Fižol ljubi gnojno zemljo, a staro, ne nove. Izmed umetnih gnojil mu ugajajo najbolj superfosfati. Glede teh berite odgovor na 56. vprašanje.

Vprašanje 63. Kakšno jabolko je „velika kaselska rejneta“, kakšen je njegov okus, barva i. t. d.? Radoveden sem zato, ker je ta vrsta izmed najbolj priporočenih. Se li dobe v družbeni drevesnici tudi poldebelna drevesa? (J. P. v Z.)

Odgovor: Velika kaselska rejneta je precej veliko, 75 milimetrov široko in 70 milim. visoko jabolko. Koža je gladka, včasih tudi nekoliko krastasta, a nikdar tolsta, barve je o pričetku zelenkasto-rumene, kadar je pa jabolko uležano, pa lepo rumene. Na solnčni strani je barva rjavo-rdeče drsasta in lisasta. Rejnate pike so raztresene po vsem plodu. Meso je belo in fino, pred zoritvijo trdo, pozneje zelo sočno ter posebnega vinsko-kislega in dišečega okusa. — Poldebelnega drevja družba ne vzgaja.

Vprašanje 64. Večkrat se naredo govedi na raznih delih života uljesa v koži, ki so včasih za pest debela in in katera kmetje imenujejo „gobe“. Kaj je vzrok tej bolezni? (J. T. v S. na Goriškem.)

Odgovor: Kakšna so ta uljesa, nikakor ne moremo posneti iz Vjšega površnega popisa. Ako mislite bule, katere niso vroče, ki ne bole in so bolj ali manj omejene ter se dajo premikati s kožo vred, potem so to podkožne, lupinaste bule. Posebna lastnost teh bul je, da so ovite s svojo posebno kožo, katere se je pod kožo iz novega naredila in katera kakor lupina jedro pokriva ter je v njej včasih maščobi, mesu, kaši, medu, hrustancu, včasih celo kosti podobna tvarina. Te bule niso nevarne, in tudi ni še do cela dognano, kaj jih provzročea. Edino sredstvo zoper nje je, da se izrežejo, to pa more le veščak narediti, ker je drugače nevarno, da se napravijo po obliži še večje. Ako so pa te bule globoke in blizu velikih žil ali sploh na nevarnih mestih, potem je pa rezatev sploh nevarna.

Vprašanje 65. Kako je **pregnati bolhe, katere pokončujejo zelne sadike**, zlasti zgodnjo vsajene? (J. P. v J.)

Odgovor: Škodljivec, ki zelje kvari, je zelski bolhač (latinski *haltica nemorum*). Prof. Erjavec v svoji knjigi piše o zatiranji tega mrčesa to le: Kadar se bolhači pokažejo po semenskih gredicah, polivaj jih zjutraj z vodo in potem jim iz česák ali od česar koli naredi senco, in bolhači se bodo umaknili na solnce. Zató bi bilo menda tudi dobro, sajenice vzgajati na vlažnem in osojnem svetu. Kadar začne seme kliti, posiplji gredice s suhim in zmetim kurjakom ali golobjakom, ako tega ni, tudi s konjskim gnojem, ali pa s premogovim pepelom. Tudi potresanje z mezdro, ki jo strojarji zgulijo s kože, predno jo denejo v stroj, hvalijo nekateri kot dober pomoček. Strugotine (oblance) pomoči v vročem katranu in jih razpóloži po gredicah. Za posip je neki prav dober tudi suh cestni prah, ki se po kacem dežji ali zjutraj ob rosi potrese po sajenicah. Ako ni dežja ali rose, poškopri poprej gredice. Zjutraj ali zvečer polivaj sajenice s pelinovo vodo, ki si jo napraviš, ako pest (prgišče) pelina poliješ z vedrom vrele vode in pustiš, da se dvanajst ur v njej namaka. Prav dobro je tudi, ako sajenice (presad), predno jih presadiš, pomočiš v to vodo in jih pustiš kacih osem ur na hladu v njej; samo korenine se ne smeje v vodi močiti. Pravijo, da na take sajenice bolhači ne greóo. Ako bi jih pa kmalu potem, ko so prišle v zemljo, opral močen dež, treba bi jih bilo še s to vodo škropiti. V novejšem času pa menijo, da jih je najboljše štupati z apneno moko, ki se napravi, ako se novo žgano apno toliko z vodo poškopri, da razpade v moko, ali pa polivati zjutraj in zvečer z vodo, v kateri je raztopljeno klorovo apno.

Gospodarske novice.

Glede naročenega družbenega drevja naznanjamo, da se bodo vse naročitve neskrčene zvršile, seveda tiste, ki so o pravem času došle. Naročila za drevje je bilo do 1. marcija zglasiti. Kdor je naročil pozneje, ko je zaloga uže pošla, dobil je odgovor, da ne dobo. Kdor ni dobil odgovora, tistega naročilo je vzprejeto.

Naročila na drevje se nikakor več ne vzprejemajo. Vsega skupaj se bode oddalo nad 12.000 dreves.

Semenski krompir in oves sta popolnoma pošla, isto tako **rusko laneno seme**, zato se na te reči ne vzprejemajo nobena naročila več.

Seme domače detelje in lucerne se še oddaja, dokler je kaj zaloga.

Naročila na modro galico se uže sedaj vzprejemajo, in sicer po 20 kr. kilogram.

Družba je skrbela, da dobo letos **izvirno seme drobne sive ajde** z Bretanjskega v Franciji, ki je uže na potu čez morje v Trst. Družbeni dopisujoči

član gospod prof. Hostnik v Rylskem je posredoval, da dobo družba za poskušnjo **izvirno sibirsko ajdo**, katero bode priskrbela semenska tvrdka v Moskvi. Glede ajde prijavimo ob svojem času poseben oklic.

* † **Anton Rozman**, učitelj v Žabnici ter ud naše družbe, je umrl 6. februarija. Naj počiva v miru! — Dne 4. marcija je pa umrl **dr. Franc Fux**, cesarski svetnik ter primarij deželne bolnice v Ljubljani in ud naše družbe od l. 1867. Blag mu spomin!

* † **Gospod Janez Poljanec**, sirar mlekarske zadruga v Selu pri Bledu, jako nadarjen in priden mladenič, katerega je kmetijska družba lansko leto poslala v sirarsko šolo na Tirolsko, umrl je 26. februarija na svojem domu na Selu. Naj počiva v miru!

* **Glede plemenskih bikov** naznanjamo naslednje: Hvaležno omenjamo, da smo dobili na vprašanja v zadnjem „Kmetovalci“ nepričakovano veliko odgovorov, kar dokazuje vzbujeno zanimanje za napredek. Nekateri so pisali na dopisnici, kakšen bik jim je najljubši, in zahtevajo, da se jim kar pošlje. Tako na kratko pa ta reč vender ne gre. — Kdor hoče imeti bika, naredi naj prošnjo na podlogi razpisa v današnji številki. Beljanski biki so le za Gorenjsko. Razpis za sive bika pride pozneje. Pri tej pritiki omenjamo, da se biki, ki so kupljeni z državno podporo, ne oddajajo zato, da bode v deželi dovolj bikov, ampak zato, da se pleme boljša. Da si število bikov popolnijo, morajo se občine same brigati, saj smo večkrat opominjali, naj za časa za nje skrbe. Med „Malimi naznanili“ so bili vedno na ponudbo. To število bikov, katero bode mogla družba priskrbeti z državno podporo in deželni odbor z deželno podporo, je proti veliki potrebi nezadostno majhno. Meseca aprila oddala bode družba k večjemu 10 bikov, prošnji bode pa nad sto! Omenjamo, da lanske prošnje ne veljajo in je treba za letos novih, celo se pa družba ne more ozirati na tiste, ki leže pri deželnem odboru, kakor to nekateri zahtevajo.

* **Prvi vipavski sadjarski zadrugi** v Vipavi je vis. c. kr. ministerstvo dalo 500 gold. državne podpore.

* **Nauk, kako zasajati vinograde** z ameriškimi trtami, je naslov knjižici, katero je spisal vodja R. Dolenc in o kateri smo uže pisali. Deželni odbor nam pa ravnokar poroča, da sta nje prodajo prevzela Kleinmayer & Bamberg v Ljubljani, in sicer po 10 kr. izvod.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odoora dne 8. marcija 1892.

Posvetovanje je vodil predsednik gospod cesarski svetnik Murnik, navzoči so pa bili odborniki gg. Goll, baron Lazarini, Lenarčič, Ogorevec, Povše, Witschl, dr. pl. Wurzbach, Žirovnik in tajnik Pirc.

Predsednik prijavi odboru Najvišo zahvalo za družbene čestitke o porodu gospe nadvojvodinje Marije Valerije.

Po daljšem posvetovanji ukrene odbor obrniti se do vis. deželnega zbora s prošnjo za podporo v proseh kmetijstva v letu 1892., in sicer kakor minulo leto za vse panoge kmetijstva, posebe pa za živinorejo, ter zlasti poudarjati potrebo pospeševanja planinarstva ter vpeljavo Pasteurjevega cepljenja proti vraničnemu prisadu pri govedi in proti rdečici pri prasičih.

Nadalje ukrene odbor prav precej sklicati pomnoženi odbor za deželno razstavo, sestoječega iz zastopnika vlade, dveh zastopnikov deželnega odbora, štirih zastopnikov Ljubljanskega mesta, dveh zastopnikov obrtnega društva, iz članov kupóijske zbornice ter

družbenega glavnega odbora. Ta pomnoženi odbor naj se posvetuje o približnih stroških, da se ve potem sestavi prošnja za podporo do vis. deželne zbornice.

Odbor ukrene obrniti se do vis. deželne vlade s prošnjo, naj naroči c. kr. okrajnim glavarstvom, da določijo postaje za pregledovanje bikov tako, da biki ne bodo hodili naj 8 kilometrov daleč. Vsled dopisa vis. c. kr. deželne vlade o dobavi bikov ukrene odbor staviti vladi primerne predloge.

Neka prošnja za podporo šolskemu vrtu se odbije, ker družba nima v ta namen nobene zaloge.

Za kmetijski pouk ukrene prositi odbor za l. 1893. tistih državnih podpor, kakor za tekoče leto.

Na podlogi ukrepa pri enketi za šolsko vrtnarstvo predlaga odbornik Žirovnik, naj se glavni odbor obrne s prošnjo do vis. deželne zbornice za dovoljenje, da sme deželni šolski svet dajati iz deželne podpore za šolske vrte redne in vsakoletne remuneracije tistim učiteljem, ki vzdržujejo pravilno urejene šolske vrte. Odbor soglasno pritrdi temu predlogu.

Za nove ude so predlagani in se vzprejmo:

Levstek France, posestnik v Črnicah; Konda Jakob, posestnik v Gradniku; Žnidaršič Anton, posestnik, lesni trgovec in gostilničar na Kruščem; Vodopivec Urban, posestnik v Selu; Bren Janez, posestnik v Selu; Bregar Fran, posestnik v Selu; Beja Anton, posestnik v Koščah; Novak Josip, učitelj na Dobrovi; Prijatelj Janez, posestnik v Škrlovcu; Pogačnik Albert, posestnik in dež. sodnijski kancelist v Ljubljani; Prosekar Matija, posestnik na Plešivcu; Mazi Ivan, posestnik v Rovtah; Rupnik Janez, posestnik in trgovec v Rovtah; Mursa Josip, veleposestnik v Krapju; Grünthal Janez, posestnik v Kaplji Vasi; Sršen Franc, posestnik na Golem; Kovač Josip, c. kr. sodn. adjunkt in posestnik v Gotni Vasi; Schneider Štefan, grajšč. oskrbnik na Krumperku; Andrejka Anton, posest. v Dolenjah; Zajc Martin, trg. in posest. v Št. Jarneji; Finžgar Mihael, posest. na Prezrenjah; Erjavec France, posest. v Vižmarjih; Zorec Anton, posest. v Dobu; dr. Poček Fran, c. kr. avskult. v Novem Mestu; Jurca Janez, posest. v Št. Mihelu; Lenasi Lenart, posestnik v Št. Mihelu; Sever Jakob, posestnik v Predjani; Mayer Franc, logar kneza Windischgrätza v Predjani; Bizjan Janez, župnik na Brdu pri Podpeči; Gangl Jožef, posestnik in mlinar v Vinici; Klemenc Josip, posestnik v Zgor. Kašlju; Bojt Ivan, posestnik in gostilničar v Polji; Bric Janez, posestnik v Jablanici; Gradišek Andrej, posestnik v Črnem Potoku; Adamčič Franc, posestnik v Ustji; Urbančič Franc, posestnik v Podšentjurji; Šabec Jože, posestnik v Hruševji; Križaj Alojzij, posestnik v Rakuliku; Oblak Primož, posestnik v Smedniku; Sebenikar Lorenc, c. kr. poštar na Rakeku; Černe Janez, posestnik v Zgornji Šiški; Koblar Josipina, posestnica v Litiji; Mulley Karol, c. kr. sodn. pristav v Postojini; Čerin Ivan, gostilničar in posestnik v Štefanji Vasi; Čerin Franc, gostilničar in posestnik v Bizoviku; Pintar Janez, posestnik in župan pri Novi cerkvi; Mavrin Miha, posestnik in trgovec na Griču; Novak Jože, posestnik v Vnanjih Goricah; Rome Neža, posestnica v Selnem; Platiša Ivan, posestnik v Bašlju; Zabred Janez, posestnik v Britofu; Burgar Mihael, posestnik v Spod. Brniku; Pele Ivan Nep, kaplan v Šent Ruprtu.

Razglas

o oddaji čistokrvnih plemenih bikov cikaste pasme (beljancev in pingavecev), kupljenih z državno podporo.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe bode meseca aprila kupil s podporo, katero je dovolilo visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo za pospeševanje govedarstva, nekaj bikov cikaste pasme, t. j. rdeče- in belo-lisastih beljancev in pingavecev.

Te bike bode oddajal odbor na podlogi došlih prošenj, in sicer z ozirom na potrebo čistokrvnih plemenjakov po dotičnih krajih.

Prošnje je vložiti do

31. marcija t. l.

pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Vsak prosilec za bika mora v prošnji naznaniti, oziroma se zavezati:

1.) da je pripravljen bika vzprejeti o praveh času na oni bližnji postaji, katera bode določena, in sicer tistega bika, katerega odbor določi;

2.) da bode poslal na račun precej, ko mu odbor naznani da mu je bik prisojen, 10 gld., kateri zapadejo, če potem ne vzprejme odkazanega mu bika;

3.) da plača ob vzprejemu bika polovico tistih stroškov, katere je podpisani odbor imel zanj pri nakupu, in sicer odračunivši pod točko 2. omenjenih 10 gld., in

4.) da podpiše zavezno pismo, s katerim se zaveže imeti prejetega bika dve leti za pleme in, če ga iz katerega kolik zadostnega vzroka z dovoljenjem podpisanega odbora proda, povrniti po 5 gld. za vsak mesec, kar ga pred časom odda.

Živinorejci, kateri bodo rabili prejetega bika čez 2 leti za pleme, in sicer najmanj 4 mesece dalje, dobodo po 20 gld. in za vsak nadaljni mesec po 5 gld. nagrade.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani dne 29. februarja 1892.

Vabilo

na občni zbor podružnice c. kr. kmetijske družbe kranjske za faro Hrenovice, kateri bode v nedeljo 20. marcija t. l. ob 4. uri popoldne na Dilcah.

VZPORED:

- 1.) Poročilo o delovanju začasnega odbora.
- 2.) Razgovor o govejem plemenu za Notranjsko.
- 3.) Volitev stalnega odbora.
- 4.) Volitev zastopnika pri občnem zboru glavne družbe.
- 5.) Posamezni predlogi.

V Hrašah dne 8. marcija 1892.

Jurij Kraigher, prvomestnik.

Vabilo

na občni zbor podružnice c. kr. kmetijske družbe v Radečah, ki bode 31. marcija t. l. ob 10. uri dopoldne v občinski pisarni.

VZPORED:

- 1.) Poročilo o podružničnem delovanju l. 1891. in predložitev računov.
- 2.) O prireditvi razstave l. 1893.
- 3.) Posamezni predlogi.

V Radečah dne 2. marcija 1892.

M. Scheyer, predsednik

Št. 3086.

Razglas

Naznanja se, da se bodo naročnikom ameriških trt oddajali rezniki iz državne trtnice v Kostanjevici na podlogi nakaza visokega c. kr. ministerstva za poljedelstvo z dne 4. februarja 1892. letu, št. 1893 v Kostanjeviškem gradu od 14. marcija do 28. marcija vsak dan od 8. do 11. 1/2 ure do popoldne in od 1. 1/2 do 6. ure popoldne, od 28. marcija do 7. aprila pa le po prejšnjem oglasilu pri nadzorniku trtnice Janezu Kalinu v Kostanjevici, po 7. aprilu pa ne več. Reznike je pri prejemu takoj plačati.

C. kr. okrajno glavarstvo v Krškem

dne 4. marcija 1892.

Weiglein s. r.